

Eten van cultuur

In deze tijd van bezuinigingen moet alles efficiënter, vindt men, het onderwijs inclusief. Onlangs uitte een voormalig bewindsman, ik meen Pieter Winsemius, zijn ergernis over het feit dat zijn dochter op het VWO per week zes lesuren Latijn kreeg onderwezen, zodat er nauwelijks tijd over was voor computerkunde.

Vanouds heeft het onderwijs twee basisfuncties. Enerzijds het concreet voorbereiden op deelname aan het arbeidsproces, anderzijds het ontwikkelen van de meer abstracte vaardigheden van de geest. Mensen als Winsemius hebben een beeld voor ogen van een doelgericht onderwijs-systeem, waarin men alleen leert wat absoluut noodzakelijk is.

Al het andere, in dit geval het deel dat vooral op de geestelijke ontwikkeling is gericht, is in feite verspilde tijd. Zij gaan ervan uit, dat geestelijke ontwikkeling geen wezenlijke inbreng heeft als het gaat om succes op de arbeidsmarkt: „van cultuur kun je niet eten.“ Dat is echter wel het geval. De kansen op de arbeidsmarkt worden juist bepaald door de mate van geestelijke ontwikkeling.

De tegenwoordige maatschappij zit zeer ingewikkeld in elkaar. Wil men iets in kunnen brengen, dan is enig inzicht in de maatschappij-structuren noodzakelijk. Kennis van de vaderlandse geschiedenis is daarvoor onontbeerlijk. Wie nooit van de verzuiling heeft gehoord, zal bijvoorbeeld niet kunnen begrijpen waarom wij zoveel verschillende omroepen of opinieweekbladen hebben.

Ook om de politiek, waarin nog steeds de belangrijkste beslissingen worden genomen, te overzien is naast inzicht in de geschiedenis, inzicht in de cultuur als geheel van groot belang. Een van huis uit atheïstisch opgevoed iemand, zal nooit begrijpen waarom het CDA zo'n punt maakt van abortus en euthanasie, als hij niet heeft geleerd wat in de Bijbel staat geschreven.

De maatschappij wordt niet alleen steeds efficiënter, zij wordt ook steeds internationaler. Landsgrenzen vervagen.

Cultuurgrenzen echter niet! Inzicht in eigen én andermans geschiedenis en cultuur is echt nodig voor een zinvolle communicatie. Een zakenman die geen weet heeft van de Japanse omgangsvormen, zou zijn Japanse handelspartner onbewust zo kunnen beledigen, dat de transactie niet doorgaat.

Alle huidige internationale verhoudingen zijn door de geschiedenis bepaald. De achtergronden van de oorlogen tussen Irak en Iran, Israël en de Arabische wereld en de vriendschap tussen bijvoorbeeld Nederland en Canada zijn bepaald door verschillen of overeenkomsten in religie, cultuur en historie. Dat is veel beter te begrijpen, als er op school aandacht aan is besteed.

Winsemius zou zeggen: geschiedenis is inderdaad belangrijk, maar kunstonderwijs dan? Ook in de moderne, efficiënte maatschappij neemt kunst een zeer prominente plaats in. Niet alleen maakt kunst vaak duidelijk wat er bij een volk leeft, zoals de Guernica van Picasso dat deed. Ook is er een groeiende belangstelling van het grote publiek voor tentoon-

Scholieren kijken op hun eigen wijze tegen de dingen aan en doen daar in 'huiswerk' onbekommerd verslag van.

stellingen. Records gingen aan flarden bij La Grande Parade en de Van Gogh-tentoonstelling.

Zelfs het bedrijfsleven spreekt een woordje mee: kunst sponsoring is al heel gewoon. Bij multinationals als Akzo, Heineken en de KLM zal er een groeiende behoefte zijn aan kunst-deskundigen om tentoonstellingen te organiseren. Een ander voorbeeld van de relatie tussen kunst en bedrijfsleven is de 'Corneille-pen', die de ABN-bank gebruikt als promotie.

Een kenmerk van de steeds efficiëntere maatschappij is de automatisering. De computer wordt steeds belangrijker. Dat is de achtergrond van Winsemius' onvrede over het informaticaonderwijs op zijn dochters school. Maar een ander belangrijk gevolg van automatisering is de toename van vrije tijd, die zinvol besteed moet worden. Gebeurt dat niet, zo bleek uit onderzoek, dan is de kans op stress en ziekte, dus arbeidsverzuim, groter.

Al sinds mensenheugenis vormt literatuur een geliefde afleiding van de geestdodende dagelijkse beslommingen. Als men niets te doen heeft, pakt men een boek. Wat moeten we verwachten van een generatie die, door gebrek aan literatuuronderwijs, op school, in zijn vrije tijd alleen nog maar de afstandsbediening van de even geestdodende tv kan pakken? Literatuur, maar ook muziek en kunst, zijn niet weg te denken uit ons leven en daarom niet uit het onderwijs. Mensen die thuis zijn in de geschiedenis, kunst, muziek en literatuur, hebben meer maatschappelijk inzicht en overzicht, een

door Sebas Faber, 19 jaar

beter oog voor internationale verhoudingen en een zinnvoller vrije tijdsbesteding. Zij zijn kortom competentere dan mensen zonder die geestelijke ontwikkeling. Daardoor maken zij meer kans op een hogere, beter betaalde baan. Van cultuur kan je wel degelijk eten, zelfs lekkerder dan van informatica.

(Advertentie)

Lieve, ontroerende brieven van een vader aan het Oostfront, 1943, aan zijn 4-jarig dochtertje

Lieve Barbara

Leo Meter

De tien brieven werden onlangs ontdekt. In dit boek worden ze compleet afgedrukt. Brieven met belevenissen en verhaaltjes. Over dieren, over de postbode of dikke soldaten. Altijd voorzien van kleurrijke tekeningetjes. Vol liefde voor zijn kind, dat hij nooit terug zou zien.

Gebonden, 64 blz. f 24,50

Nu in de boekhandel

LR La Rivière & Voorhoeve

Over verzet en bevrijding
zwarte handel en
losse zeden

De bevrijding van
Amsterdam

Een strijd om macht
en moraal

paperback f 29,50
gebonden f 45,-

Uitgeverij Waanders
Zwolle